

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертаційну роботу Онофрійчука Дмитра Михайловича
«Модернізація системи менеджменту в інститутах публічного
управління» подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 073 «Менеджмент»**

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами.

Здобувши незалежність 1991 року, Україна зробила доленосний вибір стратегії розвитку держави у демократичному векторі. Обравши своєю метою членство у ЄС, наша країна окреслила тактичний вимір діяльності. Сьогодні ця тактика має деталізуватися низкою політичних та публічних рішень, які повинні резюмуватися ефективними реформами у всіх сферах життєдіяльності українського суспільства. Реформування інститутів публічного управління є одним із ключових завдань, адже публічне управління виступає каркасом для всіх інших царин. Від його міцності, гнучкості та актуальності залежить якість функціонування демократичної держави й задоволеність інтересів громадянського суспільства, а також конструктивність діалогу між цими суб'єктами.

Класична бюрократична модель публічного управління не відповідає вимогам часу, її структура та механізми потребують модернізації та трансформації. Від вибору моделі-наступниці залежатиме логіка реформ. Сучасна наука з управлінська наука пропонує широкий варіативний ряд методологічно різних концепцій, теорій та доктрин керування інститутами публічного управління. Від вибору однієї з них як наукового фундаменту практичних перетворень залежатиме зміст і спрямування майбутніх реформ.

Парадигма нового публічного менеджменту є однією з найбільш популярних у теорії та поширених у практиці моделей відмови від бюрократичного патерну. Дві процедури – менеджеризація та маркетизація – розкривають сутність цієї парадигми. Перетворення публічного управління на

професійного менеджера, встановлення горизонтальних комунікаційних зв'язків та деволуція, а також запровадження ринкових механізмів функціонування публічного сектору стають запорукою ефективності публічного управління.

Новий публічний менеджмент базується на використанні низки механізмів: зміна поведінки та культури публічного службовця (перетворення його на публічного менеджера), структури публічної установи та характеру комунікації в середині організації, структури апарату інститутів публічного управління та перерозподілу обов'язків та відповідальності в його межах; запровадження змагальних засад діяльності; спрямованість на ефективність та прибутковість; залучення приватних організацій до процесу надання публічних послуг; регулярний аудит виконання функцій публічного управління на різних рівнях; мінімізація витрат; ставлення до громадянина як до споживача публічних послуг.

Відтак, питання поглиблення теоретичних засад, удосконалення науково-організаційних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо модернізації системи менеджменту інститутів публічного управління є актуальним і має як науковий, так і практичний інтерес.

Дослідження пов'язане з науковими темами, що виконувалися у межах науково-дослідних робіт Західноукраїнського національного університету, а саме у межах науково-дослідних тем: «Формування механізму сталого розвитку міського транспорту на засадах концепції «розумного» міста та муніципальної екологістики» (номер державної реєстрації 0117U00387), «Організація співпраці підприємств агробізнесу з органами місцевого самоврядування» (номер державної реєстрації 0122U201024), «Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування» (номер державної реєстрації 0122U201483).

Особистий внесок дисертанта в отриманні наукові результати.

Оцінюючи дисертаційну роботу Онофрійчука Д.М., можна зробити висновок, що результати дослідження є актуальними. Дисертація є завершеною науковою працею, виконаною особисто автором на високому теоретико-методичному рівні, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують завдання поглиблення теоретико-методичних засад і прикладних інструментів модернізації системи менеджменту інститутів публічного управління.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Належний рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується ґрунтовним аналізом наукових праць з позицій системного підходу у менеджменті, застосуванням класичних положень теорії управління, використанням широкого спектру загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, адекватним підбором та аналізом значного масиву офіційного статистичного та фактологічного матеріалу функціонування інститутів публічного управління в Україні, успішною апробацією наукових розробок.

Ступінь наукової новизни результатів дисертаційного дослідження.

Результати дослідження характеризуються наявністю елементів наукової новизни, серед яких варто виокремити наступні здобутки автора:

- поглиблення концептуальної моделі модернізації менеджменту інститутів публічного управління, яка базується на системному, синергетичному, динамічному, інвестиційному підходах;
- обґрунтування організаційно-методичних підходів до оцінювання результативності менеджменту органів місцевого самоврядування, що базуються на: європейських принципах демократичного врядування і

поєднують цільовий, економічний, функціональний, інноваційний підходи;

- удосконалення методичних підходів до оцінювання результативності використання маркетингових технологій в менеджменті інституту публічного управління шляхом аналізу їх адміністративної, підприємницької та громадських форм;
- структурування інституційного забезпечення використання інструментарію менеджменту в організації діяльності інститутів публічного управління з врахуванням євроінтеграційних викликів та потреби подолання безпекових загроз воєнного стану;
- розроблення інструментарію аудиту ефективності в частині використання традиційних якісних та кількісних методів аудиту та інноваційних (кадрового консалтингу, асистент-методів, бенчмаркінгу);
- обґрунтування напрямів вдосконалення технологій фінансового забезпечення менеджменту інститутів публічного управління в частині використання інструментів проектного, краудфандингового, філантропного фінансування, аутсорсінгу, аутстафінгу.

Повнота опублікування основних положень дисертації.

Теоретико-прикладні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи, що містять визначені елементи наукової новизни, повною мірою знайшли відображення у 11 наукових працях обсягом 5,12 д.а. (4,38 д.а. належить особисто автору), а саме параграфі у колективній монографії, 5 статтях (3 з яких одноосібні) у наукових фахових виданнях та 5 публікаціях за матеріалами конференцій.

Теоретична та практична значущість отриманих результатів дослідження.

Теоретичне значення результатів дослідження полягає в поглибленні теоретико-методичних підходів та щодо удосконалення основних підсистем

менеджменту інститутів публічного управління. Результати дослідження мають також прикладне значення, що підтверджується достатньою кількістю довідок щодо їх практичної апробації. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання у системі внутріорганізаційного менеджменту та функціональній діяльності інститутів публічного управління.

Авторські напрацювання впроваджені у діяльності Управління стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради (довідка №32/2 від 22.03.2023 р.); Почаївської міської ради (довідка № 676 від 29.05.2023 р.); Копичинецької міської ради (довідка № 426 від 07.06.2023).

Основні положення та результати дисертаційного дослідження впроваджені у навчальний процес Західноукраїнського національного університету при викладанні дисциплін «Управління ризиками в системі менеджменту»; «Публічна політика та врядування» (довідка № 126-27/1244 від 31.05.2023 р.).

Оцінка структури дисертації, мови та стилю викладення матеріалу.

Аналіз змісту та структури дисертаційної роботи, викладених в ній теоретичних положень, науково-методичних і прикладних розробок, дозволяють оцінити її позитивно. Вона за своїм змістом повністю відповідає меті та поставленим завданням дослідження. Робота викладена у логічній послідовності, літературною українською мовою, оформлена у відповідності з вимогами.

Результати дослідження належним чином висвітлені у фахових наукових статтях, матеріалах конференцій, інших виданнях.

Дискусійні положення та зауваження.

Разом із тим, результати дослідження характеризуються положеннями, які носять дискусійний характер, а саме:

1. У дисертації об'єкт дослідження здобувачу варто було б дещо детальніше розглянути з позиції теорії організації, використовуючи системний та процесний підходи. В підрозділі 1.3 зроблено спробу дослідження інституційного базису для використання інструментарію менеджменту в системі публічного управління, однак з позиції науки публічного управління, а не інституційної теорії організаційної науки.
2. На рис. 1.2. автор пропонує методологічну парадигму менеджменту в інститутах публічного управління, зазначивши, що це є авторська розробка. Враховуючи те, що в запропонованій парадигмі здобувач структурує існуючі теоретичні напрацювання менеджменту, публічного менеджменту, доцільно було б вказати наукові праці, на які він спирається при побудові цього рисунку.
3. При дослідженні методологічного інструментарію в п.1.2 автор пропонує поділ принципів менеджменту в інститутах публічного управління на базові та допоміжні, однак не наводить критеріїв такого поділу. Так, з позиції функціональної природи інститутів публічного управління дискусійним є віднесення до допоміжних таких принципів, як принцип верховенства права, принцип пріоритету державної політики, принцип підпорядкування особистих інтересів загальним, принцип демократичності, принцип соціальної справедливості тощо.
4. В підрозділі 3.1 автор пропонує використання технологій бенчмаркінгу, бенчлернінгу, бенчф'ючінгу та бенчрейсінгу як найперспективніших інноваційних технологій менеджменту, які необхідно запровадити у функціональну діяльність органів публічної влади, однак не пропонує практичних пропозицій з їх впровадження, зокрема в діяльність органів місцевого самоврядування.
5. Для кращого залучення ресурсів до виконання проєктів місцевого розвитку здобувач в рамках проєктного менеджменту пропонує

використання адвокасійного ресурсу (с. 202-204) як джерела соціального капіталу. Однак варто було б уточнити, як інструмент громадської участі у прийнятті управлінських рішень публічними інститутами підсилюватиме синергетичний ефект від прийняття управлінських рішень інститутами публічного управління загалом та органами і місцевого самоврядування зокрема.

6. Потребує додаткового обґрунтування вибір підходів до структуризації ризиків на високий, середній та низький в рамках моделювання управлінських рішень на предмет виникнення корупційних ризиків в роботі органу місцевого самоврядування (табл. 3.6).
7. При розгляді технологій вдосконалення внутріорганізаційного менеджменту (п. 3.3) автор пропонує модель внутрішнього аудиту, який, як зазначено в роботі, є важливим інструментом підвищення економічної, соціальної, маркетингової ефективності менеджменту інститутів публічного управління та створює інформаційно-аналітичне підґрунтя для формування розгорнутої публічної звітності про роботу публічного інституту. Тому авторові доцільно було б детальніше розглянути механізм формування такої публічної звітності для досліджуваних органів місцевого самоврядування.

Проте, незважаючи на дискусійні моменти, відзначимо, що вони не мають істотного впливу на отримані результати дослідження та не зменшують його прикладного значення.

Тема дисертації є актуальною, а сама робота – завершеною науковою працею, виконаною особисто здобувачем на високому науковому рівні, в якій отримано нові, науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують завдання поглиблення теоретичних засад, удосконалення науково-організаційних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо модернізації системи менеджменту інститутів публічного управління.

Новизна висновків і практичних рекомендацій, викладених у дисертації, дають підстави оцінити роботу як вагомий науковий внесок.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Онофрійчука Дмитра Михайловича «Модернізація системи менеджменту в інститутах публічного управління» за своїм змістом і структурою є завершеним самостійним науковим дослідженням. Відповідає спеціальності 073 «Менеджмент», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 р. № 283), Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Автор дисертації Онофрійчук Дмитро Михайлович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

доктор економічних наук,

професор, професор кафедри менеджменту,

публічного управління та персоналу

Західноукраїнського національного

університету МОН України

Григорій МОНАСТІРСЬКИЙ

